

Joods monument Hoogeveen

Staat van onderhoud
en plan van aanpak
8-7-2023

Wessel de Ruijter

Het Joods Monument Hoogeveen aan de Zuiderweg in Hoogeveen in huidige staat

6-7-2023

Het monument

Het monument is een ontwerp van Koos Kip, uitgevoerd in Muschelkalksteen, een 'liggende lessenaar' waartegen bronzen naamplaten bevestigd worden.

Het beeld is van Wim van der Hoek, uitgevoerd in met brons gelast koper. Het is symbolisch de hand van de Nazi's die 3 figuren tracht te pakken, de onderste is vermorzeld en kun je een hakenkruis in zien, een vrouwfiguur probeert tussen de vingers door te glippen en houdt een kind omhoog zodat het 'uit handen' blijft.

Het geheel staat op een met keien en klinkers gestraatte Davidsster en werd onthuld in 1981.

Algehele staat

De Muschelkalksteen is duidelijk een kwetsbare en besmettelijke steensoort. De steen vertoont scheuren en breuken en is hier en daar afgebroken. Ook is de steen nogal 'vlekkerig' wat te maken heeft met de porositeit. De constructie van de stenen platen werd uitgevoerd met verstekhoeken die voor deze steensoort zeker maar eigenlijk voor alle steensoorten als bijzonder kwetsbaar gezien mag worden en veel van de hoeknaden zijn dan ook al rafelig.

De bronzen tekstplaten zijn aan een opfrisbeurt toe maar verkeren verder in een ongevende staat.

Het beeld is in 2015 gerestaureerd, voorzien van anti-diefstal beveiliging en verkeerd in goede staat.

Advies

De kwetsbare en besmettelijke steen is dusdanig gehavend dat het compleet vervangen zou moeten worden. Dit zou met een duurzame onderhoudsarme steensoort het best kunnen waarbij de verstekconstructies verruild zouden moeten worden door stompe kopsconstructies. Denk voor de steen hierbij aan een impala graniet met eenzelfde uitstraling maar dan zonder de extra kwetsbaarheid.

De naamplaten zouden grondig gereinigd en nagelopen moeten worden alvorens terug te plaatsen

Het beeld wat tegen verwijdering beschermd is zou terplekke een kleine reiniging kunnen ondergaan.

vlekken

afgebroken stukken

scheuren en rafelranden

uitgebroken stukken

Samenvattend

Met de enigszins beschutte ligging is dit toch een krachtig monument, het volume is in balans met de eenvoudige vorm.

Het Muschelkalksteen waar het monument in is uitgevoerd heeft nieuw een prachtige fijne tekening maar is gebleken niet goed de tijd te doorstaan. Te kwetsbaar en besmettelijk. Ook is de verstekconstructie en zeker bij deze kwetsbare steen geen slimme keus geweest. Al met al kon de keus voor deze steen in samenwerking met de keus van constructie de tijd domweg niet aan. En hiermee is het jammer dat een mooi monument daardoor er toch al vrij lang verwaarloosd bij ligt. Dat zou op een duurzame manier voor lange tijd onderhoudsarm opgelost kunnen worden. Het vervangen van de stenen huid door een onderhoudsarme steensoort in een minder kwetsbare constructie is hierin de oplossing. Om het oorspronkelijke ontwerp recht te doen zou de keus om een minder kwetsbare steensoort met eenzelfde uitstraling te kiezen de oplossing zijn. De gedachte gaat hierbij uit naar een grof gezoete impala graniet die met stompe kopsverbindingen in kleur en structuur het oorspronkelijke ontwerp zo goed mogelijk duurzaam benaderen. De tekstplaten zouden dan gereinigd en nagekeken teruggeplaatst kunnen worden waarbij het kleine tekstplaatje waarop de ontwerper en beeldhouwer staan vervangen zou moeten worden met evt. de toevoeging van de restauratie datum. Het beeld zou ter plaatse gereinigd kunnen worden maar ziet er verder goed uit.